

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino
vred in v Mariboru s
pošiljanjem na dom
za celo leto K 5.—
za pol leta „ 2.60
za četrt leta „ 1.30

Naročnina se pošilja
upravnistvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 12 h, dvakrat 18 h,
trikrat 24 h.

Štev. 4.

V Mariboru, dne 27. januarija 1898.

Tečaj XXXII.

Nasilstvo in laž — orožje prusakov.

Nemški narod je zlasti zadnja desetletja, to je odkar mu je bil voditelj Bismark, postal v svoji politiki tako nemoralen, da danes deluje le še z nasilstvom in lažjo. Bismarkova šola je pa tudi na naše avstrijske Nemce toli vplivala, da se ti, kolikor se jih je udalo liberalizmu, in teh je žalibog preveliko število, prav nič ne razločujejo od pruskih jim bratov.

Prusko kraljestvo razpada v več pokrajin, izmed katerih se imenuje jedna Poznanjsko, druga Zahodna Prusija; prebivalci prve so večji del Poljaki, druge deloma Kašubi, o katerih tudi v današnjem listku pišemo; merita pa obe pokrajini na sedemkrat toliko, kakor Slovenski Štajar. Za germanizacijo te zemlje je Prusija že izdala milijone in milijone; vkljub temu ji je tam Slovanov še vedno preveč. Zato je 20. jan. pruski minister v zbornici zahteval zopet 100 milijonov mark za nakupovanje slovanskih posestev na Poznanjskem in v Zahodnem Pruskem, katera se potem po nizki ceni izroče nemškim naseljencem, in pristavil, da se bodo Slovani pripoznali jednako veljavnim državljanom le takrat, ko bodo poznali svoje dolžnosti kot Prusi, to se pravi, ko bodo ponemčeni.

Ali bi naši prusaki ne delali najraje z nami tudi tako? Če od sedanje večine nimajo upati 100 milijonov, pa najgroznejšega nasilstva tudi pri nas ne manjka. Ali ne dela tako »Südmarka«, katero nemški deželno-zborski večini v Gradcu in Celovcu z našim slovenskim davčnim denarjem podpirata, itd.?

Rekli smo tudi, da naši Nemci, ki podjedajo Avstrijo, delajo z lažjo. Po svojih časnikih trosijo v jedno mer laž, da se oni v Avstriji stiskajo, koliko imajo pretrpeti vsled nasilstva divjih Slovanov, kako kruta jim je vlada i. dr. O »izgredih« v Pragi in na Češkem sploh, pisali so n. pr. tako, da bi človek mislil, Čehi niso ljudje, ampak najhujše zveri; devet desetih vsega pa je bila najnesramniša laž. Oni to vedó, ali oni pa tudi to vedó, da o laži živijo, da s pomočjo nje mislijo nas premagati.

Primer iz zadnjih dni. »Tagespost« piše 18. jan., da je na izveski novega okrožnega sodišča v Mariboru, ki jo je videti na ulici, nemško zaznamenovanje tako majhno, da se komaj vidi, a slovensko prav razločno. Koliko je na tem resnice? Tabla ima na sredi cesarski orel, nad njim je zapisano: »Kaiserl. königl. Kreisgericht«, pod njim: »C. k. okrožna sodnja«. »Kaiserl. königl.« je nekoliko manjše tiskano, nego »C. k.«; to se je pa moralo zgoditi ker je več del prostora na toliko kakor za »C. k.« Ali besedi »Kreisgericht« in »Okrožna sodnja« imata pri lasi jednako velike črke, in se tudi nemške črke, ker tabla ni višja ko kakih 8 cm, ne vidijo niti za las manjše od slovenskih. »Tagespost« je vedela, da piše laž, ali kaj njej tega mar! Ona je tudi vedela, da jo lahko na laž postavi vsak mariborski pobalin, ali mislite, da se ona tega boji! »Tagespost« je to laž pisala, ker je vedela, da se tisoč in tisoč ljudij ne bode prepričalo o resnici ter ji verjelo, in da bode njena laž šla v sto nemških časnikov po vsej Avstriji in Nemčiji in jo verjelo milijon

ljudij. In zares; armada nemškega časnštva je zadnje dni trosila po svetu laž o mariborski izveski. Tako se dela in neti sovražstvo zoper Slované.

Poročilo »Tagespošte« piše pa tudi, da je Maribor nemško mesto in torej slovenska beseda na izveski nepotreba, in da si Mariboržani tako početje prepovedujejo, ker žali njih čut. Pri tej drznosti je sicer pomešana tudi laž in neumnost, ali »Tagespost« s tem računa, da razburjena masa nič več ne misli, da je ta telo v nezavednosti, ki le zarohni, ko se mu spusti v kri nova kaplja strupa. Ali je okrožno sodišče le za mariborske prusake, ki pa v svojih štacunah, pisarnah itd. dobro znajo slovenski? Dobrih devet desetih mariborskega okrožja je Slovencev, in tem ni treba vedeti, kje je sodišče? Ali davek samo mariborski prusaki plačujejo? Kakor slišimo, mislita mariborski občinski zastop in deželni zbor ropotati zoper to nedolžno tablo; koliko krika še radi nje neki bo, in koliko vsi napisli nemški, da slovenski kmeti ne ve, kam bi se obrnil, o tem »Tagespost« seveda molči.

Tako delajo naši sovražniki. Slovani in konservativni Nemci svoje vere ne bodo pustili ter se poživinili, da bi besnikom bili kos; zmagati mora pravičnost; to je pa le upati, ako so avstrijski Slovani in konservativni Nemci složni. Dal Bog, da te sloge noben vihar ne poruši!

Listek.

Žalostno berilo nam v svarilo.

Nekaterekrati že smo v »Slovenskem Gospodarju« naglašali, da je narodom najboljša učiteljica zgodovina. Učimo se toraj! — Treba bode zemljevida Evrope. Če ga imaš sam, razprostri si ga po mizi, če ga pa nimaš, pa poprosi gospda učitelja, da šolskega za par dni obesi v sobo bralnega društva, kjer tudi drugim čitateljem pride v korist. Na severni strani avstrijsko-ogerske monarhije vidiš štiri velike reke, ki tekó proti severu in se imenujejo od zahoda proti vzhodu: Rena (Rhein), Laba (Elbe), Odra (Oder) in Visla (Weichsel). Prvi dve se izlivata v Severno, drugi dve v Vzhodno morje.

Zdaj pa se zamisli za tisoč in še par sto let nazaj. Takrat so bivali Nemci, katerih je sedaj ves ta svet do Visle in še malo čez njo, le med Reno in Labo in sicer od Donave oziroma češkega gorovja gor do morja; bili so razkosani v mnogo majhnih plemen. Med Labo in Odro so bili od češkega gorovja do morja naseljeni Slovani, takozvani Polabani, razdeljeni v mnogo plemen, od katerih so bila najimenitniša: najbolje na jugu Srbi (ne zamenjati jih z jugoslovanskimi Srbi!) ob morju in sicer proti Labi Bodrici

in proti Odri Ljutici. Tudi zemlja med Odro in Vislo je bila od Karpatov do morja slovanska; stanovalo je tukaj mnogo plemen, ki so živela vsako zase; najjužniši so bili Poljaki, najseverniji Pomorjani. Tudi onkraj Visle tja do uralskega pogorja so bivali Slovani in tudi ti so bili razdrobljeni v brezštevilna plemena; le zemlja ob izlivu Visle je bila last neslovanskih, a s Slovani blizu sorodnih Litvanov.

Prášal bodeš sedaj: Kako se je Nemcem posrečilo, pridobiti si vso zemljo do Visle in ob morju še čez njo? Kam so prišli oblabcí? Kaj se je zgodilo s Slovenci med Odro in Vislo? Kaj je uzrok, da imamo onkraj Visle danes nepremerno in nepremagljivo državo slovansko, državo rusko, ki je najmogočnejša na svetu, prihodnost Evrope? Odgovor je kratek, a velepomemben: Nemce in Ruse je velike storila sloga, Slované med Labo in Vislo ugonobila nesloga. Nemci so se za časa jeli družiti ter se združili v velik mogočen narod; kar se ni hotelo zgoditi proste volje, dosegla je sila, in kmalu so bili oblabcem v strah, dasi so ti bili mnogoštevilni in jako hrabri. Tem namreč nesloga ni dala, da bi se posamezna plemena zjediniła v krepko državo, ampak vsako je hotelo biti zase, in je sosednjemu celo nasprotovalo, kjerkoli in kadarkoli je moglo, in

celo zoper brata Nemce pozivalo na pomoč. Ti so prihajali rade volje, tudi se njim v pomoč ponujali, ker so si vsikdar oba prepirajoča se naroda podjarmili. Tako je rod za rodom v obupnih bojih ginil; sem ter tje so prebivalci še dolgo let med seboj govorili kako slovansko narečje, ali v javnem življenju je bilo treba znati nemški, in dandanes so vsi potomci nekdanjih oblabskih Slovanov že trdi Nemci, le Srbov se je še ohranilo blizu 200.000 in sicer zato, ker so bili nekaj časa združeni s Čehi. Ti Srbi, takozvani lužički, bivajo proti jugovzhodu od Berolina in napenjajo vse moči, da bi si ohranili narodnost, stavijo »Narodni dom«, izdajajo svoj časnik, ali bo jim to kaj pomagalo? Tudi oni bodo šli tje, kamor so morali iti njih predniki. Sloga je prepozna. Tri reči so, katerim se človek ne more odpovedati, dokler je še v srcu zdrav: vera, materin jezik in očetna zemlja. In v srcu so naši lužički bratje še zdravi. Ubožci!

Med boji Nemcev z oblabcí so Slovani med Odro in Vislo jeli slutiti, da za zahodnimi brati utegne vrsta priti na nje, in jeli so se družiti. Združila so se vsa plemena v jeden velik narod, ki se je imenoval poljski, le Pomorjani svoje samostalnosti niso hoteli žrtvovati ter so ostali sami. Dasi so Nemci bili tri- do štirikrat močnejši od Poljakov in te-

Deželni zbor štajarski.

Deželni odbor je v nemški prenapetosti zahteval svojedobno, naj se znane jezikovne naredbe za Češko in Moravsko zopet odpravijo. Pričakovali smo, da bo izgled deželnega odbora posnemal tudi deželni zbor. In res! Grof Kotulinsky in dr. Kokošinek sta v družbi 32 deželnih poslancev, kakor smo že zadnjič povedali, zahtevala, da se naj imenovane jezikovne naredbe odstranijo.

V seji dne 21. januarija je dobil grof Kotulinsky besedo, da utemelji svoj predlog. Tarna, kako se Nemci zadnjih 20 let potiskajo v kot, boji se, da se bo država zdobila, če se Čehom ugotovi; strah ga je, da utegnejo Slovani enake pravice vsepovsod tudi za sebe zahtevati, kakor mu je dobro znano, «da tudi naši častiti slovenski rojaki izražajo enake želje v svojem časopisju in na svojih zborih». (Slovenci kličejo vmes: «Seveda! Celó resnično»). Zato zahteva med velikim krikom in ploskom: «Te naredbe se imajo odstraniti!» Predlog se je izročil ustavnemu odseku, ki ima obstati iz 12 udov. Ta odsek, ki se bo pečal tudi s predlogom zastran tajnih in naravnostnih volitev, se je izvolil v seji dne 25. jan. Izmed Slovencev sta vanj izvoljena dr. Dečko in dr. Rosina. Nemški narodovci so hoteli v njem imeti tudi znanega Rokitanskega; toda Slovenci, konservativci in liberalci so se združili ter volili s 24 glasovi dr. Portugalla proti Rokitanskemu, ki je dobil le 22 glasov. —

Finančni odsek se ima pečati med drugimi tudi s predlogom deželnega odbora zastran ustanovitve nove deželne bolnišnice v Slovenjem Gradcu. Poslopje bo veljalo okoli 110.000 gold. Prostora bo za 100 bolnikov. Denar se bo od dežele vzel v ta namen na posodo. Vinarski komisar g. Jan. Balon je umrl dne 31. dec. 1897 in zapustil udovo in 4½ letnega otroka. Čeravno svoje službe ni ves postavljal kot stalni uradnik opravljal, to, da je bil g. Janez Balon jako delaven in na glasu kot izvrsten strokovnjak, naj se milostno podeli njegovi udovi vsakoletna pokojnina v znesku s 466 gld. 66 kr. in za otroka vsakoletna vzgojna podpora v znesku 116 gld. 66 kr. Brez dvoma se bo ugodilo temu predlogu.

Odsek, ki se ima pečati z ustanovitvijo deželne najdenišnice, je imel dne 24. jan. svojo sejo ter izvolil poslanca Posch-a kot poročevalca v tej zadevi. Deželni odbor predlaga, naj podeli Štajarska v ta namen in sicer v proslavo 50letnega jubileja Nj. veličanstva

znesek s 100.000 gld., da ne bo treba v druge deželne najdenišnice plačevati.

Pokojnine za učitelje za l. 1898. so proračunjene na 105.000 gld. Za učiteljske udove 62.000, razne podpore sirotam učiteljev itd.; v skupnem znesku torej 181.003 gld. V ta fond pa bodo prinašale zapuščine okoli 115.000 gld., 2% se odštejeta od učiteljskih plač z 27.400 gld. —

Deželni zbor se je že večkrat pečal s tem, da se naj ustanovi deželna hipotečna banka. Ta denarni zavod naj bi dajal posojila po nizkih obrestih ter jemal od svojih posojil nizke obresti. Lansko leto je to stvar sprožil konservativni poslanec Hagenhofer; letos sta to zadevo sprožila zopet Rokitansky in Hagenhofer. Finančni odsek, kateremu so se te stvari izročile v poročevanje, se je dne 24. jan. pečal s to zadevo. Ker je pa stvar silno važna in utegne po mnenju dr. Linka, Rochlitzerja, Endres-a itd. celó nevarna biti za deželo, če bi se tak denarni zavod nepremišljeno ustanovil, se je v finančnem odseku soglasno sprejel predlog, naj deželni odbor skliče shod zvedencev, ki imajo stvar dobro pretehtati in deželnemu odboru staviti predloge. V prihodnjem zasedanju naj deželni odbor deželnemu zboru stavi primerni predlog.

Znani Rokitansky je tudi stavil predlog, naj deželni zbor raznim hranilnicam piše, da imajo znižati obrestno mero pri svojih posojilih. Tudi o tej zadevi se je posvetoval finančni odsek ter sklenil soglasno, da se ta predlog zavrže, ker bi se hranilnice itak ne brigale in bi se deželni zbor le osmešil s tako zahtevo. Lahko je res, predloge staviti, ki zadalženim ugajajo, a drugo vprašanje je to, jeli se predlog da tudi izpeljati. Ta mož je tudi vprašal cesarskega namestnika, zakaj se vendar ne dovolijo mesečni sejmi v Lipnici, čeravno to zahtevajo vse ondašnje občine. Cesarski namestnik pa mu je takoj posvetil, rekoč: «To ni tako lahko, ker ni res, da bi vse ondašnje občine zahtevale mesečne sejne, nekatera občine se tem seimom navedeno upirajo». Rokitansky se je pač zopet vrezal. A to ga ne zadržuje, zopet in zopet stvari spravljati na dan, ki resnici bijejo v oči. V zadnji seji je očital vladi, da ona nič ne stori, če dežela po povodnji ali toči škodo trpi. Takoj ga je zavrnil cesarski namestnik, da je taka trditev neresnična in našteval tisočake in tisočake, katere je vlada uporabila zadnja leta na pomoč takim ponesrečencem. Čudimo se, kako morejo mnogoteri nemški kmetje biti tako nespametni, da vse verjamejo, kar jim ta kričač Rokitansky pove, in se dajo za nos voditi od njega.

Pisma s Kranjskega.

II. Iz deželnega zbora.

Deželni zbor kranjski je imel že pred novim letom prvo sejo v sedanjem zasedanju. Druga seja pa se je vršila šele dne 18. jan. To je vendar malo čudno, ko ima deželni zbor obilno dela rešiti.

Med tem so se vršila pravna pogajanja, ki pa, kolikor vemo, nič kaj srečno ne napredujejo. Kje je ovira, povedal sem že zadnjič. Sicer je «Narod» porogljivo to mnenje imenoval «nezrelo». A da je bilo pravo, pričča vse dosedanje pogajanje, pričal bo najbrže tudi izid. Njemu je vse nezrelo, kar ž njim ne tuli v jeden rog, in zato še vedno prinaša herostratske dopise svojih mameluških pristašev, s katerimi hoče siloma spravo pokopati. Da koplje s tem grob tudi slovenskemu narodu, za to mu ni mar. Da, on in njegovi mameluki so že davno toliko dozoreli, da so odpadli s slovenskega drevesa, razjedeni od črva liberalizma! Hitro so živeli, hitro dozoreli, kakor hitro dozori črviv sad. Slovensko ljudstvo jih ne more in ne sme več gojiti na svojih prsih, sicer se ta pogubni črv tudi njemu zajé v srce in ga umori duševno!

Znamenita je izjava dr. Majarona iz narodne stranke, v kateri izjavlja očitno, da on in ž njim mnogi drugi možje «naprednega» mišljenja odločno obsojajo pisarjenje «Narodovo» in da so pripravljene preko teh izdajalskih spletk delovati za spravo.

Gospodarstvo našega deželnega odbora je jako težavno. Dežela še mnogo potrebuje za svoj kulturni napredek in blagostan, a nima več kje jemati dohodkov. Saj je naloženih davkom že toliko naklad, da se huje obremeniti naše ubožno ljudstvo sploh več ne more in ne sme. Nisem sovražnik šol, a vendar moram pritrditi onim možem, ki poudarjajo, da se pri nas preveč potrosi za ustanovljanje novih ljudskih šol. V kake dolgové so nekateri občine že zabredle zaradi tega? Po nekod imajo novo šolsko poslopje, ali razširjeno v dvo- ali trirazrednico. Toda, kaj to pomaga, ko pa manjka učiteljskih močij. Marsikje stoji lepa velika šola, a jeden učitelj mora delati za dva, oziroma dva za tri. S tem se namen šole zadostno ne doseza, ker pouk ni prav nič olajšan. Ni čuda, da se mnoge občine z vsemi silami upirajo novim šolam ali njih razširjenju. Kaj bo narodu koristilo vse znanje, če bo pa gmotno uničen postal suženj tujcem!

Mnogo si prizadeva kranjski deželni zbor za zboljšanje vinogradarstva. Kako lepo blagostanje je cvetelo pred leti na Dolenjskem,

le neprenehoma napadali, češ, da bi si je podjarmili, je poljska država se vendar vrlo držala in lepo prosperovala, dokler je v njej vladala sloga. Ali v zadnjem stoletju se je jel v Poljakih širiti duh nesloge, in ta je državo njihovo tako grozno razjedal, da je razpadla, še predno je bilo stoletja konec. Nekaj je ima Avstrija, nekaj Rusija in nekaj Nemčija. Tudi Poljaki so se že opetno tvegali življenja za svojo samostalnost, ali — združeni bržčas ne bodo nikdar več.

Kako pa se je godilo Pomorjanom, katerih je bilo tri- do štirikrat manje od Poljakov? Lahko si je misliti. Zgodovina ve le o jednom pomorjanskem knezu, Svantiboru; po njegovi smrti so si štirje sinovi zemljo razdelili v dve polovici, zahodno ob Odri z glavnim mestom Stetinom, in vzhodno ob Visli, kateri je bilo glavno mesto Gdansko (Danzig). Bratje so se, kakor je pričakovati, prepirali, in korist je imel le Nemeec. Najprej je seveda padel zahodni del, ker je na nemški strani, in ta je danes popolnoma pogermanizovan; že pred par sto leti Slovana tamkaj ni več bilo najti; tako naglo se je vršila germanizacija. Ko so vzhodni Pomorjani osodo svojih bratov videli, so se takoj združili s Poljsko, katera jih je tudi ohranila, dokler ni padla sama kot žrtev nesloge. Pri razdelitvi Poljske (1772) pa je tudi ta del

Pomorjanskega pripadel Prusiji, pri kateri je še danes. Prusija je Pomorjane takoj začela germanizovati, in danes je njih nekdanje zemlje zahodna polovica že popolnoma, vzhodna večidel nemška; v tej je izmed sedemsto tisoč prebivalcev slovanskih le kakih sedemdeset tisoč, torej desetina. Vrh tega pa pripadajo dvema kronovinama, pomorski in zahodni pruski, vsled česar jim je še težje varovati si narodnost. In dandanes Nemeec ne misli več, da so to zadnji ostanki nekdanjih Pomorjanov, ki so v nesrečni zaslepljenosti se borili za narodne idejale, jim so Kašubi, kakor jih sedaj jedino imenujejo po dolgi gubasti suknji, takoimenovanem kašubicu, bitja, ki le čakajo rešilne jih smrti.

Poglejmo še na koncu naše zgodovinske črtice med sedanje Kašube, in sicer med pomorske, da vidimo, kako se jim godi. Bivajo ob morju na severnem koncu polotoka, ki ga vidiš na zahodni strani od Gdanskega. Le morje še jim je milostno! Njih zemlje je toliko, kakor polovica Slovenskega Štajarja; na njej žive vsejani med Nemce po svojih vaseh in štejejo 10.000, komaj dvajsetino od prebivalstva. Po veri so katoličani, dočim so Nemci luterani; če bi se bili poluteranili, davno bi že ne bilo nobenega več. Jezik, ki ga govore, je podoben poljskemu. Vendar govori skoro vsak poleg kašubskega

tudi nemški, dasi trdo. Zemlja sicer ni nerodovitna in jim daje dovolj raznega zrnja in krompirja, ali vkljub temu so revni. V prvi vrsti so tega krive šole, ki so trdo nemške. Ker jim Nemci ne dovoljujejo kašubskih šol, po katerih bi si mladina v resnici bistrila um in blažila srce, je njih duh tekom časa nekako otrpnel, omeglil, otopel, in tako v boju za obstanek zaostajajo za Nemci. Tudi so lahkomišelnosti in zapravljajo, kadar kaj imajo; gotovo tudi deloma posledica preslabe izobrazbe. Vendar so dobrosrčni, in Nemeec se kmalu udajo; manjka njim torej potrebne trdnosti. Vkljub temu se držijo svojih starih šeg; a svojih pesmij, pravljic in pripovedek imajo že malo. Bivajo v spletenih in z ilovico omazanih, nizkih kočah z majhnimi okni; tla v sobi nimajo desek, peči so iz ilovice, okoli njih je klop, na kateri si ob večerih Kašub od naporenega dela odpočije. Sicer pa je hudega dela in trpljenja vajen. Vlada ne stori za nje nič. Vlak drči mimo velikih gozdov, za katerimi imajo oni svoje borne kočé, in trebušati žid in trdi Nemeec se še ne zmenita za ubožce, ki tihi obdelujejo svoja polja. Da le redno plačujejo davek! Da bi pa imeli v zbornici kakega zastopnika, o tem niti misliti ni, še zagovornika ne najdejo. Jedino cerkev še ima za nje srce, jedino na leci slišijo še svoj jezik iz ust »gospoda«. Ali

ko je trta bogato rodila! Trtna uš pa je izpodjedla staro blagostanje in osušila s trto vred marsikako imovito posestvo. Zadnja leta, odkar se je ustanovila deželna kmetijska šola v Grmu poleg Novega mesta, se je jelo obračati na bolje, ker se pomaga z ameriško trto. Ustanovile so se deželne trtnice in trtni matičnjaki, deželni odbor plačuje posebnega potovalnega vinarskega učitelja, daje podpore in brezobrestna posojila posamnim vinogradnikom. Hvala Bogu, da se je v zadnjem času obrnilo že zelo na bolje, ker ljudje, ki so bili poprej skoro popolno obupani nad opustošenimi vinogradi, so začeli iznova jih obdelovati. Srečen uspeh jih k delu tem bolj priganja. In prav je, da deželni zbor v to svrhu mnogo žrtvuje.

Ker se na Grmu pred vsem poučuje o vinarstvu s posebnim ozirom na Dolenjsko, zato je bil umesten predlog, kateri se je stavil v deželnem zboru v zadnji seji, naj se namreč ustanovi na Gorenjskem nova kmetijska šola, v kateri bi se učenci poučevali v prvi vrsti o živinoreji, sadjarstvu in gozdarstvu, ker to troje je glavni vir dohodkov gorenjskim kmetom. Po uplivu te šole se bo brez dvoma dvignilo kmetijstvo in po njem splošno blagostanje tudi na Gorenjskem.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Baron Jozika, ogerski minister na cesarskem dvoru, je stopil v pokoj. — Dunajski mestni zastop vzame od nemške banke v Berlinu 30 milijonov na posodo za napravo električne razsvetljave.

Češko. Ker so nemški dijaki s pruskimi trakovi razburjali Pražane, da je prišlo do pretefov, zato je cesarski namestnik prepovedal vsem dijakom nositi čepice in trakove. S to prepovedjo pa se čuti vse nemstvo razžaljeno. Nemški vseučiljski profesorji pa držijo z dijaki, njih šole so zaprte. Sekcijski načelnik Hartel se je prišel s profesorji pogajat, mesto da bi ministerstvo kaznovalo te puntarje! — V deželnem zboru so seveda Nemci vlado zaradi te prepovedi interpelovali. Mogoče, da ces. namestnik odstopi, ker je Nemcem dandanes žal, vse dovoljeno. V ponedeljek pa je deželni zbor vsprejel začasni proračun, prihodnja seja pa je jutri. — V Budejevicah kjer imajo Čehi večino in je okolica vsa češka, so pri obč. volitvah zopet zmagali Nemci s skrajno krivičnimi sredstvi.

Koroško. Pri obč. volitvah so se Slo-

tudi po farah ugaševa kašubski jezik zaporedoma; sprva je par pridig v letu nemških, kmalu po jedna vsako nedeljo, in kmalu obe. V župnijskih knjigah se čisto čitajo opazke kakor: »O božiču 1866, 1875, ali 1888 bila zadnja kašubska pridiga; mladina razume nemški bolje nego kašubski, od starih pa vsak nekoliko.« Če stariš umrjejo, polagajo se jim molitveniki in pesmarice, ki so jim rabile, v rakev ali trugo, ker od ostalih nikdo več ne ve kašubski čitati. Čim dalje dol, tem hitreje napreduje germanizacija, in predno bo poteklo 50 let, spustili bodo v grob — zadnjega pomorskega Kašuba. . . .

Čemu smo to pisali? V svarilo in pouk avstrijskim Slovanom, posebno pa liberalnim Slovincem na Kranjskem, ki glasu konservativcev, opominjajočih k spravi in k združenju, nočejo slušati. — Menenij Agripa je bil od poganskih plebejcev, ko je tem dokazal potrebnost sloge z dandanes znano priliko o želodcu in človeških udih, ki so se zoper prvega spuntali, uslišan; in krščanski Slovinci bi mogli po tolikih bridkih izkušnjah in pri toliki nevarnosti, kakoršna preti narodu sedaj, za glas rotečega brata, za vik obupajočega naroda imeti srce iz kamena! Glejte, da za nekoliko stoletij ne bodo nam polagali otroci Mohorskih knjig v rakev, ker jih ne bodo več razumeli!

venci borili pošteno, Nemci pa z denarji in grožnjami, zato so tudi zmagali v dozdej slovenski Kotmarivasi, kjer so nemčurji prejšnjega slov. župana, M. Prosekarja, hoteli ubiti. — Vlada je zopet predložila deželnemu zboru postavni načrt, naj se na višji realki vpelje veronauk.

Kranjsko. Ljubljanski župan Hribar se je povrnil v klub narodne stranke. — Kranjski učitelji so slabše plačani kakor na pr. štajarski, vsled tega se jim plača zviša. — V Selški dolini se je ustanovila «Gospodarska zadruga».

Primorsko. Na občnem zboru «Sloge» so se goriški Slovinci krepko zedinili proti Lahom, ki so krivi, da deželni zbor ne more delovati. — Da bi tržaški okoličani še sedanjih 6 svojih poslancev zgubili, predlaga Venezian splošno volilno pravico, in sicer tako, da bi vsi volili skup v enem razredu. — Isterski deželni zbor je zavrgel Trinajstičev predlog, naj se častita svetemu očetu kot bisernomašniku. Slovenskih poslancev pa ni nihče izvoljen v noben odsek. Tako krivično postopajo Lahoni!

Ogersko. V petek so se trije naši ministri, med njimi Gauč, posvetovali v Budapešti z ogersko vlado zaradi pogodbe. Šlo je bojda zelo gladko, ker se naši Madjarov bojijo! — V Alföldu in po drugih krajih vedno bolj šuntajo socijalni demokratje kmete in delavce. Bati se je krvave ustaje. — Na Sedmograškem dobijo vsi železniški uradniki madjarska lastna imena.

Vnanje države.

Rim. O priliki dvajsetletnice papeževanja sv. očeta Leona XIII. dne 20. februarija bodo velike slavnosti, na katere pride več tisoč romarjev iz raznih dežel.

Italijansko. Ker se je kruh močno podražil, zato so nastale rabuke v Jakinu in drugih mestih. Velel tega je kralj podpisal dekret, naj se colnina na tuje žito zniža od 7½ na 5 lir.

Francosko. Za izdajico Dreyfusa se poteguje vse židovstvo celega sveta. Pisatelj-svinjar Zola, rodod žid, se je potegnil tudi zanj ter v nekem listu sramotil vlado, sodnike in vojaštvo, in dne 7. februarija pride pred porotnike. Po vsem Francoskem vre zoper židove; celó v Algiru v Afriki so bili v nedeljo izgredi zoper žide, pri tem sta bila ubita dva kristijana, mnogo pa ranjenih.

Rusko. Lani je v državni blagajnici preostalo 106 milijonov rubljev. To je izvrstno gospodarstvo! — Vlada je proti zahodu osnovala dva nova vojaška kôra, kar pa ni naperjeno zoper Avstrijo; kajti ako vse države pomnožujejo vojaštvo, mora to tudi Rus storiti.

Turško. Na Kreti so se zopet začeli klati Turčini in kristijani; vendar pa še se ne ve, kdo postane njen guverner, da bi ondi napravil mir in red. Rusija se poteguje za grškega princa Jurija, katerega se pa sultan odločno brani, češ, če ta postane guverner, potem je Kreta takorekoč združena z Grško.

Amerika. Kuba sicer ima svojo ustavo in ministerstvo, sestavljeno iz domačinov, vendar še ustaja ni udušena. Te dni pa je Špance vznemirila vest, da je vlada severo-ameriških Zedinjenih držav poslala par vojnih ladij proti Havani, glavnemu mestu na Kubi.

Cerkvene zadeve.

† Nadžupnik Anton Fröhlich.

(Konec.)

Ali Anton Fröhlich ni skrbel samo za dušni blagor svojih župljanov, temveč tudi za njih časni blagostan. Enako sv. Pavlu je želel biti vsem vse. In njegovo dobrohotno, pravicoljubno srce je bilo res kakor nalašč

vstvarjeno za to. Pokojnik je bil kaj izurjen homeopat. Z veliko požrtvovalnostjo in spretnostjo je zdravil bolnike, ne samo domačinov, ampak tudi one iz sosednih štajarskih in hrvaških župnij. Marsikdo se še dandanes veseli zdravja svojega, katero je zastoj iskal pri drugih zdravnikih, ali pa vsled svoje velike revščine drugod niti iskati ni mogel.

Fröhlich je bil kot Celjan nemški odgojen, obiskoval le nemške ljudske in latinske šole, ker drugih v Celju in Gradcu ni bilo, in slovenščine nevesč je stopil v Celovcu v bogoslovnico. Pa ker je spoznal, da bo deloval med Slovinci, poprijel se je z vso vnemo učenja slovenskega jezika. Da bi ga posnemali nemški uradniki na slovenskih tleh! Ko je stopil v javno delovanje, je bil povsod pravičen Slovincem. Dobro vedoč, da se otrok v materinščini najboljšo nauči prav spoznavati in pobožno moliti svojega Boga, je zahteval povsod pri slovenskih otrokih slovenski katekizem, kar v njegovih časih, kakor se žal, dandanes marsikje, ni bilo v navadi. Tako edino modro in vspešno poučevanje mu je sicer nakopalo marsikatero preglavico, a Fröhlich je bil jeklene volje in vkljub vsemu nasprotovanju je vstrajal pri svojih zdravih načelih. Njegova pravicoljubnost mu je velevala, da mora biti na Slovenskem gospodar edino le Slovenec, kakor je na Nemškem Nemeč, na Francoskem Francoz. Zato je z vso pozornostjo zasledoval politično gibanje slovenskega naroda, veselil se ž njim vsake pridobitve, a tudi žaloval, videč, kako se prezira in zatira. Odkar je pastiroval pri Sv. Križu, je z vsemi močmi deloval za gmotno in politično neodvisnost svojih župljanov. Da jih reši oderuških pijavk in gmotno povzdigne, ustanovi posojilnico, kateri je ves čas predsedoval. Da okrepi slovenski živelj, pomaga ustanoviti katoliško politično društvo, ki je politično izurilo njegove župljane in jim vcepilo v srce oni slovenski ponos, s katerim so se, dal Bog, da za vsikdar, otresli pred nekaterimi leti nemsko-liberalne more in postali gospodarji na lastnih tleh. In ker je bil pokojni Fröhlich tudi v zasebnem življenju toliko milega, ponižnega, prikupljivega značaja, ni čuda, da ga je ljubilo in čislalo, kar ga je poznalo.

Ko je 1892, 4. avgusta, obhajal zlato mašo, si ga je izvolilo osem občin za svojega častnega občana, kar je pozneje storila tudi Slatina, ko so jo dobili v roke narodni možje, posamezni stanovi so mu poklonili kaj lepa darila, med temi možje krasen, dragocen kelih. Mnogo odlične gospode, kot prevzv. škof Strossmayer, nadškof Milinović, Smičičlas in dr., so mu osebno častitali k tej redki časti. Prevzvišeni škof djakovski je tudi ob smrti nadžupnikov brzojavno pomiloval nadžupnijo radi velike izgube in želel ji pokojniku enakega naslednika.

Bila je pač takrat, ko je pokojnik postal zlatomašnik, želja vseh častilcev njegovih, da bi še nekaj obhajal demantno mašo, nalik svetemu očetu, Leonu XIII. A božja volja ni bila tako. V pretečenem letu je vedno bolehal in vidno hiral. Sredi novembra se poda v Gradec iskat zdravnikove pomoči. Pa vsled velike slabosti mora ustaviti potovanje, iztopi v Mariboru, da opravi, sluteč bližnjo osodo, duhovne vaje pri č. oo. frančiškanih, se vrne na dom, še enkrat zbere svoje telesne moči, da v pridigi vzame slovo od ljubljenih župljanov, za katere tudi opravi, podpiran od dveh mož, zadnjo najsvetejšo daritev. In kakor je bil do solz ganljiv ta prizor, je bila ganljiva in spodbudna tudi njegova priprava na smrt. Pogosto je prejel sv. zakramente, zbiral krog sebe svojo družino, da molijo ž njim sv. rožni venec. S čudno potrpežljivostjo je prenašal hude bolečine, a nikdar ni tožil, ampak tolažil se je s podobo Križanega, katero je imel v rokah do zadnjega trenutka svojega življenja. Sv. križu je služil, izdihnil je tudi svojo blago dušo v poljubu sv. križa pred praznikom sv. Treh kraljev.

In dne 7. jan. smo ga spremljali k zad-

njemu počitku. Sijajen je bil ta spreved, vreden velikega moža. Velikanska cerkev Sv. Križa je postala za polovico pretesna, da bi vsprejela vse častilce Fröhlichove. Po opravljenih molitvah za pokojnika je govoril vlč. g. dekan rogaški, J. Tombah, o vrlinah Fröhlichovih. Ne da ga hvali, ampak, da ga posnemamo, je pokazal, kako da pokojnika dičijo poglavitne dejanske čednosti: modrost, pravičnost, srčnost, zmernost. — Potem je vodil spreved, obdan od 30 sobratov hrvaške in štajarske duhovščine, preč. g. častni kanonik Hajšek k Sv. Trojici, kjer se je v solzah položilo v grob trudno telo pokojnika k večnemu počitku. Da, naj le počiva njegovo telo, a njegov duh naj vedno drami daleč okrog slovenski rod in ga opominja, da se zaveda, da se ljubi, kakor ga je ljubil nepozabljivi A. Fröhlich!

Gospodarske stvari.

Oskrbovanje ubogih.

Nova postava o oskrbovanju ubogih nalaga občinam bremena, katerih nositi jim sčasoma ne bo mogoče. Tisti gospod v Gradcu, ki je predlagal ustanovitev krajnih ubožnih svetov, je baje rekel, da kaj tako izvrstnega še ni nikjer na Avstrijskem, kakor je upeljava ubožnih svetov na Štajarskem. Mi bi pa ravno nasprotno znali trditi.

Krščanska in človekoljubna dolžnost je, da se ubogih usmilimo ter jim pomagamo; a če preiskujemo uzrok ubožstva, najdemo večinoma, da je to nemarnost, zapravljivost, pijančevanje in razuzdano življenje zakrivilo. Seveda so tudi izjeme. Poglejmo si naše ubožce natančneje!

Nahajajo se siromaški v občini, ki niso pri zdravej pameti, imenujejo se bebcí. Takih je malo, a preživijo jih občani lahko, dajajoč Dalje so ubožci, ki so morda sami zapravili svoje imetje ali pa na drug način, ne po lastni krivdi prišli na beraško palico, a živeli so vedno v domači občini. So tudi stari ljudje, ki so ves čas svojega življenja služili pri domačih posestnikih, a ker niso več zmožni, da bi si svoj kruh služili, primorani so prosjačiti. Vse te ubožce občani lahko preživé, ne da bi stroške za to občutili, a tudi radi jih obdarijo, vedoč, da so svoje telesne moči v domačem kraju izgubili.

A veliko več nadlog in stroškov pa narejajo občinam tisti ubogi, ki so že v mladosti bodisi kot rokodelci, dninarji, hlapci ali deklet šli v nemške kraje v službo. V teh krajih imajo več zaslužka kot doma; ako je že eden iz ene občine kje v taki službi, piše in nagovarja tudi drugim, da gredo tja, kjer jim »boljše gre« nego doma. Nemci imajo radi naša družinčeta, ker so večinoma bolj delavni in z manjšim zadovoljni, nego njihovi ljudje. Tudi v fabrike zahajajo naši fantje in dekleta, tam služijo po 80 kr. do 1 fl. 20 kr. in še več na dan, kar seveda doma ni mogoče. To jih zapeljuje.

Posledice tega pa so večinoma za nje in za domače občine prav žalostne. Res, da imajo v tujini večji zaslužek nego doma, a imajo pa tudi mnogo več priložnosti, da prisluženi denar zapravljajo. V slabih družbah navadijo se radi prehitro k razuzdanemu življenju, česar bi se v domačem kraju že zaradi tega tako hitro ne poprijeli, ker bi se sramovali pred svojimi stariši, učitelji in duhovniki. V tujih krajih pa so »samisvoji«, nikogar ni, kdor bi jih svaril, opominjal, ter jim svetoval. Mladenci zapravljajo prisluženi denar, svoje telesne in z razuzdanim življenjem tudi svoje dušne moči. Le prehitro vporabijo svoje telesne moči, prezgodaj bolehaljo, večkrat tudi na ostudnih boleznih, iz bolnišnic jih priženejo pogostoma v domačo občino ali oddajo v hiralnico, in pristojna občina pa — plačuj! Nekateri se zopet v tujih krajih oženijo, dobijo kopico otrok, do-

bijo podporo od dotičnih ubožnih svetov, seveda na račun pristojne občine. Umrje oče, pa pošljejo ženo in otroke v domačo občino na oskrbovanje.

Tudi dekleta pogostoma pravno ponesrečijo. V fabrikah ali pa v mestnih službah dobijo dobro plačo, začno se gizdavo oblačiti, in ako pride taka »fajla« v domoči kraj, čudijo se ji domača dekleta, kako je »nobel«, a ona jim opisuje veselo in gmotno življenje v drugih krajih ter jih zapeljuje, da tudi zapusté domačo vas. Kakor sem že omenil zgoraj o mladeničih, toliko nevarneje je za dekleta v tujih krajih, kjer so brez pravega nadzorstva, kjer so h koncu mnogokrat žrtev zapeljivosti. Postanejo matere, imajoče samo otroka, in — že za porodne stroške pišejo v pristojno občino. Ako mlada mati ozdravi, gre v druge kraje v službo, ne brigajoč se za otroka, a za oskrbovanje tega mora zopet domača občina skrbeti.

To so posledice iskanja službe v drugih krajih, to nalaga občinam pretežka bremena! V naših krajih še dostikrat pomanjkuje delavnih močij, živeti se še dá, ako tudi zmernije nego drugod. — Slišal sem enkrat capina, ki so ga pritirali v domači kraj, ki je rekel, da s slovenskim jezikom ne pride dalje kot do Maribora. No, zakaj pa greš dalje? Mlad, zdrav in močen odide, a vrne se pohabljen na telesu in duši, na škodo in nadlogo domače občine. Sicer imamo novo postavo o domovinski pravici, vendar naj deželni zbor sklene postaviti gledé ubožcev, ki bode ustrezala našim že itak ubogim občinam!

Sejmi. Dne 29. jan. v Št. Juriju ob Taboru in v Poličanah (za svinje.) Dne 31. jan. v Vojniku in Dobovi. Dne 1. febr. v Jurklostru in Radgoni. Dne 3. febr. pri Sv. Jakobu pod Kalobjem, na Zelenem Travniku, v Lučanah, pri Sv. Juriju ob Ščavnici, v Jarenini, na Spod. Polskavi, na Bregu pri Ptuj (za svinje), v Imenem (za svinje) in (za svinje.)

Dopisi.

Iz ptujskega okraja. (Dež. zbor štajarski in lovska postava.) Deželni zbor je v Gradcu zbran in ima rešiti razne, tudi za gospodarje važne stvari. Kakor je razvidno iz časnikov, izdelal je deželni odbor neki načrt, po katerem se naj lovska postava preuredi. Ta načrt našim potrebam nikakor ne zadostuje niti gledé lova na zajce, niti gledé lova na fazane.

Kar nam ta načrt dovoljuje, je dosti premalo, da bi se sadonosniki, polja in vinogradi obvarovali škode po imenovani divjačini. Ali kakor navadno, tako tudi tokrat vse slovenske občine spijo in dremljejo in nobena se dosihdob ni obrnila do deželnega zbora štajarskega s kako pritožbo ali prošnjo gledé lovske postave.

Ker dve zimi ni bilo velike škode po divjačini, so občine že pozabile, koliko škode so imeli posestniki prejšnja leta. Zatorej bi bilo potrebno, da se vse občine obrnejo do deželnega zbora in terjajo temeljito premembo lovske postave.

Take prošnje se lahko napravijo prav kratke pri županih, ne potrebujejo nobenega koleka, morajo biti naslovljene na deželni zbor štajarski in se poslati kateremu izmed poslancev, da jih na pristojnem mestu izroči.

Ako se naše občine ne bodo resno pogovale za premembo lovske postave, se ne bode spet nič zgodilo, ker imajo veliki posestniki ali grajščaki, potem zastopniki mest in trgov ter trgovinskih zbornic v deželnem zboru štajarskem večino. Le če bi vse občine pritiskale, je mogoče, da se kaj doseže od strani naših maloštevilnih zastopnikov.

Iz kozjanskega okraja. (Bela žena) nikoli ne praznuje, tudi v nedeljo ne. Pokosila je namreč ono nedeljo v Polju pri

Kozjem Apolonijo Presker, vrlo ženo, bogoljubno mater, ki je vzgojila štiri vrle sinove in dve vzgledni hčeri. Jeden njenih sinov je kaplan v Šoštanj, drugi je okrajni sodnik v Ormožu, dr. Presker, tretji je občinski tajnik na Teharjih, četrti pa je vzgleden in skrben gospodar na rojstnem domu. Tudi hčerki sta z vsem preskrbljeni. Dala je draga ranjka Bogu, kar je božjega in cesarju, kar je cesarjevega. Ko je tako vse svoje z vsem preskrbel, zatisnila je trudne oči in legla k počitku. Blago ranjko je spremljala na zadnji poti velika množica vernega ljudstva ter pet duhovnikov, med njimi si videl celo zlato-mašnika preč. g. kanonika in dekana kozjanskega. Pogreb je vodil lastni sin pokojne, č. g. Karol Presker, ki je opravil tudi zanjo slovesno črno sv. mašo. Pred štirimi leti je polnila največja radost srce blage matere, ko je vsa srečna zrla na svojega sina, ko je daroval prvo sv. mašo. Nepopisno veselje je navdajalo tudi srce dobrega sina-novomašnika, in sedaj si briše tisti sin pri tistem oltarju solze grenke žalosti, ker mašuje za rajno mater, ki naj v miru počiva!

Čudni so božji sklepi! Drugi dan so delali v grob drugo mater, katero je tudi pokopal sin-duhovnik! Ta ranjka se je zvala Mica Vračun iz Koprivnice in sin njen je č. g. Fr. Vračun, župnik pri sv. Miklavžu blizu Slov.-Gradca. Pretresljivo je bilo slišati, ko so č. g. župnik Prešeren ob odprtem grobu jemali od ranjke slovo ter omenili: Pred 15 leti je ravno ob tem odprtem grobu jokala udovala za svojim možem, ta udovala katero bomo sedaj položili v možev grob. Tesno združena sta bila v življenju, združeni sta njuni telesi v grobu, združeni pa sta gotovo tudi njuni duši v nebesih. — S Koprivnice se napoti bela žena na najvišje mesto visokega Veternika v kozjanski župniji. Oj, smrt, da nikomur ne prizanesesh! Neusmiljeno si izvila, iztrgala iz rok prežalnih starišev najljubšo ter najstarejšo hčerko, jednajstletno Miciko Kunej. Ono nedeljo je spremljala nenavadno pridno Miciko dolga vrsta součenk in součencev na zadnji poti. Omilujemo očeta Fr. Kuneja, obč. predstojnika na Veterniku, zlasti za to, ker mu je ta zima pobrala že drugega otroka.

Iz Čadrama. (Naše lansko društveno delovanje.) V 3. številu Vašega cenjenega lista se je 1897 poročalo, da smo že dne 16. jan. naročili vsled velikodušne obljube našega mil. gosp. knezoskofa in pokrovitelja naše cerkvene stavbe 12 oken v Inomostu, ki stanejo z mrežami vred 7500 fl. To delo se je naročilo do konca avgusta, ker smo menili, da bodo zidarji v teku štirih mesecev vso cerkev pokrili, obokali in znotraj ometali in se bodo potem okna že vstavili mogla. Imenovana tvrdka je naročilo sicer točno dovršila, a mi žalibog nismo z delom dovolj napredovali, in okna smo morali v zabojih shraniti do maja 1898.

Lani meseca maja so zidarji delo zopet začeli in so najprej cerkveno zidovje dozdali, potem so velike in male pase za oboke napravili in ko smo avgusta že cerkveno ladjo deloma z domačim kamenjem, deloma s črno impregnirano opeko pokrili, se je potem tudi cerkev obokala. Cela cerkev bo imela 6 kupel, 3 večje in 3 manjše, ki so zdaj že vse razun one nad pevskim korom dokončane. Zvonik naše cerkve bo primeren drugi stavbi, lep in veličasten in je zidovje njegovo 34 m visočine se tudi dodelalo in ako bi nam zima še bila 14 dni prizanesla, bil bi tudi pokrit, ker imamo vse zato pripravljeno. Njegova streha bo s križem vred imela do 24 m visočine. Pri velikih vratih bodeta stala dva mogočna stebra iz rezanega kamena, nad vrati pa lepa angelska glava in nad tisto v posebni doblini blizu 3 m visoka podoba sv. Janeza Krst. Sploh se mora reči, da bo vse kazalo veličastvo naše nove hiše božje.

In lahko, da se bo nekaterim neverjetno zdelo, in vendar že naši gotovi stroški zdaj presejajo 30.600 fl., dolgovi pa blizu 20.000 fl.

in zdaj še nimamo ni jednega oltarja, ne prižnice, ne orgelj, ne zvonjenja in drugega znotranjega kinča, za kar nam še novih 30.000 fl. ne bo preveliko. A z božjo pomočjo in društvnikov darežljivostjo hočemo v tekočem letu naprej delati tako, da bomo v spomin 50letnega vladanja našega svetlega cesarja že slovesno posvečenje cerkve imeli tako imenovano čadramsko nedeljo. —

Naše katol. polit. in narodno gospodarsko društvo »Sloga« je lani tudi marljivo delovalo in se je posebno po prizadevanju gosp. tajnika število društvnikov podvojilo. Dne 21. nov. se je tudi društvnikom v občnem zboru po gosp. predsedniku razložilo, kakšen namen da je imel kmetovalski shod dne 14. nov. na Dunaju in kateri so bili njegovi sklepi. Na sv. Štefana dan pa je bilo okoli 200 poslušalcev se zbralo poslušati g. dr. J. Vošnjaka, kateri je v prav poljudni besedi kazal, kakšno da bodi obnašanje pravega katoliškega narodnjaka. Tudi preč. g. kanonik Hajšek je navzočim iz lastne skušnje dolgih potovanj pokazal, kako Slovenec križem sveta brate najde in se s tistimi lahko razume. Jalovo je torej trjenje, češ, da se z nemščino najdalje pride.

Pri tem zboru se je sklenilo, da se za leto 1898. naročita za naše društvo 2 »Slov. Gospodarja«, »Kmetovalec«, 2 »Domoljuba«, »Slov. list«, »Glasnik«, »Mir« in »Domovina«. Gotovo dovolj za naše potrebe in ako bi vsi gospodarji vsaj par teh listov skrbno prebirali, gotovo da bodo začeli sebe in svojo domovino ljubiti in za dosego njenih pravic se truditi. Potem bomo svojim nasprotnikom lahko pogumno rekli: »Mi vstajamo, in vas je strah!«

Od nemške meje. (Novoletne želje.) (Konec.) Še nekaj ne bo smelo prezreti bralno društvo, skrb za revne otroke. Otroci imajo daleč semkaj v šolo po zimi. Huda je zanje, da morajo prebiti ves dan ob trdem kruhu. Da se omogoči takim otrokom kaka juha opoldne, o tem bo moralo tudi ukrepati društvo. Ako se mu posreči kaj takšnega, jela se bo kmalu prazniti šulvereinska šola. Ta ima dosti revnih slovenskih otrok. Stariši imajo pač radi otroke, dosti jim ne morejo dati, pa jih pošljejo tja, kjer kaj dobijo. Zavedni pa tudi niso toliko, da bi spoznali, da je to vse graje vredno dejanje za kos kruha, za kos obleke prodati lastnega otroka. Za to smelo trdim, šulvereinka ne bi dobila nobenega slovenskega otroka, da imamo tukaj kakšno zalogo knjig, obleke, že celo, da imamo tukaj kakšno kuhinjo. Širno polje za delovanje se odpira tukaj slovenskim rodoljubom. Pa upam tudi, drugi slovenski rodoljubi nas ne bodo podili, ako jih bomo prišli nadlegovat za slovenske otroke ob meji.

Ali kaj, da še ni naštetu vse delo, katero čaka tukajšnje društvo v tem letu. Tudi viničarji so Slovenci. Ali jako žalostna je ž njimi! Zelo, zelo umestna bi bila organizacija viničarjev. Koliko Slovencev se bi pač rešilo tem potom! — Iz vsega je razvidno, dela bodo imeli tukajšnji rodoljubi v novem letu čez in čez. Bog blagoslovi njihov trud, da bo prav uspešen! O uspehu bodo izvedeli čitatelji »Slov. Gosp.« od časa do časa.

Iz ptujske okolice. (Slov. pek.) Pred 4 tedni je Borov Luka prav dobro priporočal slov. kmetu, kam naj gre na Ptuj kupovat blaga, kam papirja, po katerega zdravnika naj pohiti, če je treba itd. Nazadnje mu je bilo žal, da ni našel nobenega slov. peka. Iz te zadrege ti prav rad pomagam, dragi Luka! Po kruh in zemljo si hodimo od danes naprej h g. Lužar-ju, peku pri dravskem mostu. Ta mož je Slovenec, je ud čitalnice, torej zasluži, da ga podpiramo!

Še nekaj moram omeniti. Pred par dnevi mi je pravil neki kmet iz Hlaponjec, da je nakupil vse za gostijo potrebne reči — namreč blago za obleko — pri g. Nemcu in da mu je ta gospod prav dobro postregel. Ker se pri takšnih prilikah navadno pusti precej denarja v mestu, svetujem vsem, naj kupujejo pri našem slov. trgovcu, ne pa pri nasprot-

nikih, ki ubogega kmeta zasmehujejo, kadar so ga pošteno opeharili. Svoji k svojim!

Od Nove Štife pri Gornjem gradu. (Društvena vest.) Dne 9. jan. je imelo naše »Kmetijsko in bralno društvo« glavno zborovanje. Pred otvoritjo zborovanja pozdravi načelnik, g. učitelj Iv. Kelc, prisrčno in navzočnike spominja k zloznemu delovanju in pridobivanju novih udov. Spominja se 50letnice slavnega vladanja našega premilega vladarja ter biserne maše sv. očeta z željo, da bi ju Vsemogočni ohranil do skrajne meje človeškega življenja; na kar so vsi navzočniki navdušeno vskliknili: Živio!

Nato se je vršila volitev novega odbora in izvoljeni so bili sledeči gg.: Ivan Kelc, učitelj, predsednikom; Anton Trepel, posestnik v Tiroseku, namestnikom; Anton Matjaž, veleposestnik v Tiroseku, blagajnikom; France Rajh, posestnik v Šmiklavžu, tajnikom in Aleš Žerovnik, kovaški mojster in posestnik v Steingruben, oskrbnikom. Gosp. načelnik se zahvaljuje za zopet mu izkazano čast, obljubljuje storiti vse za provspah društva ter vabi odbornike, da blagovolijo po svojih močeh prav zdatno podpirati v povzdigo omike in gospodarstva našega kmečkega ljudstva.

Ob enem si usojam na blage dobrotnike našega ubogega kmečkega ljudstva staviti prošnjo, naj blagovolijo naše novo društvo na kak že bodi način ali s pošiljatvijo primernih knjig in prečitanih časopisov ali z denarnimi zneski osobito v začetku podpirati. Imena p. n. darovateljev bodo objavljena. Naše ljudstvo Vam bode hvaležno!

Razne stvari.

Domače.

(Pastirski list) s postnim naročilom za letošnje leto je v nemškem jeziku že dotiskan, ter obsega tri pole, v slovenskem jeziku pa se tiska te dni. V vznesenih besedah razlagajo letos naš mil. knezskoč. češčenje sv. angeljev in svojega patrona sv. Mihaela, ki je tudi zaščitnik sv. katoliške cerkve.

(Slava Jarenini!) Od nekdanj odločno katoliška in narodna jareninska župnija ima zdaj že petdeset naročnikov »Slov. Gospodarja«. Slava! Na vsem Spodnjem Stajarju nima para. Domoljubna hvala pa tudi č. g. provizorju Fr. Gomilšaku, ki je našemu listu toliko naročnikov pridobil! Naj bi našel veliko posnemovalcev!

(Državni zbor) se skliče na Dunaj koncem meseca februarja ali začetkom marcija, naj se sprava na Češkem doseže ali ne. Ako pa državni zbor ne bode mogel zborovati, se boja takoj razpusti in se razpišejo nove volitve. Ali smo štajarski Slovenci pripravljeni? Dosedanjih mandatov ne moremo nobenega zgubiti, pač pa morajo vrli dosedanji štirje poslanci biti zopet sijajno izvoljeni in pridobiti moramo celjsko mestno skupino! Vsak okraj mora imeti svoje slov. politično društvo! Tako smo klicali lani po državnih volitvah; ali slov. katol. društvo se je ustanovilo samo v vranskem in kozjanskem okraju. Doklej pa se bo spalo po onih okrajih, kjer ni nobenega slov. političnega društva?

(V občini Št. Peter v Savinjski dolini) je nemškemu županu Lenku v soboto, dne 22. jan. za vselej odklenalo. V tretjem razredu so Slovenci zmagali s 86 glasovi proti šestim nemškutariskim, v drugem in prvem pa enoglasno. Živelci slov. možje! Vsa čast pa tudi g. dr. Ivanu Dečku, ki je teden dni poprej volilce na shodu poučil in za slovenstvo navdušil!

(Slovstvo.) Nujno priporočamo vsem slov. razumnikom, gimnazijskim in vseučiliškim dijakom izvrstno knjižico »Cvetje s polja modroslovskega«; spisal dr. Fr. Lampe. Stane po pošti samo 65 kr. ter se dobi pri upravništvu »Dom in sveta« v Ljubljani. Vsak naj to knjižico preštudira in naj se zavzame za pravo modroslovje, in liberalca ne bo

med Slovenci nobenega več! — Ob enem priporočamo knjižico »Zgodovina župnij v dekaniji Kranj«. Spisal Jož. Lavtižar. Prvi zvezek »Kranj« stane samo 30 kr.

(»Bauernwille«.) Ta nemškoliberalni list se letos vsiljuje po Spodnjem Stajarju skoro vsem krčmarjem in sploh obrtnikom. Proč s to nesnago! Kdor ta list dobi, naj svoj naslov prečrta in zapiše na zavitek besedo »Nazaj« ter ga naj vrne pošti. Ta »Bauernwille« ne razlaga kmečke volje, ampak so kmečke vile, ki se hočejo v srce zabosti krščanskim kmetom.

(Mariborski mestni zastop) nobeno leto ne sme pozabiti »šulvereina« ali »südmarke«. Poslednjemu, nam Slovincem toli sovražnemu društvu je v zadnji seji podaril sto kron. Ali kaj briga to mestne očete, da so s tem zopet hudo razžalili mariborske Slovence! Naj bi rajši štedili! Mariborsko mesto ima že nad jeden milijon gold. dolga, zdaj pa nameravajo mestni očete na posodo vzeti še kar tri milijone! Res liberalno gospodarstvo!

(Mariborska nemška »šparkasa«) je z novim letom, kakor smo to že večkrat poročali, znižala obresti, in plačuje na leto od sto gold. samo 3 gld. 75 kr. obresti. Ali rentni davek res toliko znaša? Ne! Nekdo je izračunal, da »šparkasa« pri 10.000 gld. profitira na leto 19 gold. Zato pa vlagajte rajši svoj denar v slov. posojilnice ali v južnoštajersko hranilnico v Celju ali pa v ljubljansko! Z našim denarjem se prusaki ne smejo mastiti!

(Nova finančna straža) se je ustanovila z novim letom v Leskovcu pri Ptuj; trije financarji morajo oskrbovati 46 občin.

(Častno občanstvo.) Odbor občine Stari trg pri Slov. Gradcu je v seji dne 2. januarija imenoval častnim občanom vlč. g. Ant. Šlanderja, dekana in župnika v Starem trgu, zaradi njegovih velikih zaslug za občino.

(Iz Sesterž pri Majšbergu) se nam poroča, da je okrajni zastop ptujski dobil 200 gld., da se popravi občinska cesta iz Sesterž do Škol. Sesteržani so za to prav hvaležni ter želijo, naj se ta cesta vsprejme za okrajno cesto II. vrste.

(Uboj.) Na Bregu tik Ptuja je ubil neki malopridnež pred Strašilovo »šnopsarijo« Ferdinanda Kropfa, kmečkega sina iz Gornjega Hajdina. Ubijalca so takoj prijeli ter deli pod ključ. Zopet dokaz, kaj povzroči nesrečno žganje!

(Posnemanja vredno.) Občinski odbor hajdinski je sklenil v seji dne 30. decembra na predlog odbornika Jurija Štrafela pokazati hrbet Germanu Viljemu Blanku, knjigotržcu na Ptuj, ter zanaprej kupovati vse za občino potrebne tiskovine pri narodnem trgovcu Peteršiču. Tudi krajni šolski svet hajdinski ne bode delj podpiral Blankeja.

(Umrli) je v Spodnji Šiški pri Ljubljani č. g. Mihael Žnidar, vpokojeni župnik zreški, v 59. letu svoje dobe. — Na Gomilskem pa je pri svojih stariših umrl č. g. Iv. Cukala, bogoslovec II. leta. Naj v miru počivata!

(Umrli je v Gradcu) dne 17. jan. v 83. letu svoje dobe gospa Henrijeta baronovka pl. Werner, udova c. kr. tajnega svetovalca in posestnica graščine ormoške. R. I. P.

(Prosimo za dvojezične poštne pečate!) Visoko c. kr. trgovinsko ministertvo je na prošnjo občine Griže po posvetovanju blagega gospoda poslanca viteza Berks-a dovolilo tamkajšnji c. kr. pošti dvojezični uradni pečat.

(Pretilno pismo) je prejelo v soboto županstvo v Mozirju; zlobna roka žuga ob hudem vetru v trgu zanetiti. Uzrok je baje pretrdo ravnanje z delavci. Skrivnostno pismo je pisala izurjena roka. Nič se ne ve, odkod izvira ta hudobna grožnja. Ali je za Mozirje zdaj doba brezimnih pisem?

(Požar.) Zvečer dne 22. jan. je nepoznan zlobnež užgal gospodarsko poslopje Katarine Brumec v Strasgojnci pri Pragar-

Služba organista in cerkovnika

se odda do 15. februarja t. l. pri cerkv. predstojništvu Sv. Marjete na Planini.

Služba organista in mežnarja

se odda s 2. svečanom pri prošt. župnijski cerkvi v Spodnjem Dravogradu na Koroškem. Med prošnji imajo rokodelci prednost. 2-3
Več pove cerkveno predstojništvo.

Lepa hiša,

z visokim pritlješjem, se po ceni prodaja. Nahaja se v Studencih pri Mariboru bl. cerkve sv. Jožefa. Več pove upravništvo tega lista. 1-2

Dr. A. Praunseis

okrožni in praktični zdravnik
v Celju 22-22

ordinuje tudi za zobobolne vsaki dan od 9.—11. ure dopoldne in od 2.—5. ure popoldne v Celju

Ringstrasse št. 9.

Plombira se zlatom, srebrom in emailom po ameriškem sistemu brez vsakih bolečin in garantuje za najpopolnejšo izvršitev.

Žganjarija

R. Wieser-ja v Hočah pri Mariboru.

Največa žganjarska zaloga na Štajarskem po čuda nizkih cenah. Zdravilski konjak za boleznike in okrevalce kemično razložen in spoznan za čisto vinsko prekapnino. 97

Dve posestvi,

eno meri 12, drugo 16 oralov, ima na prodaj na veselem kraju blizu farne cerkve sv. Jerneja pri Poljčanah Jernej Stramšak. Pošta: Sv. Duh-Loče. 2-3

30 dni čas poskušnje.
5-letno pismeno jamstvo.

WERTHEIMOV
šivalni stroji.

Jako izv. čisto tiho šivajoč stroj za obitelji in za obrt.

Visok stroj za obitelji. gl. 35.50.

Vsak stroj, ki se v času poskušnje dobro ne obnese, vzamem na lastne stroške brez zadržka nazaj.

Agentov ni, zato prodajam za polovico navadne cene najboljšo robo. Zahtevajte cenike in obrazce šiva.

Pošiljam na vse kraje cesarstva.

Zaboj zastoj.

Razpošiljatelj šivalnih strojev 3-8

Louis Strauss,

zalagatelj društva c. kr. državnih in železniških uradnikov in učiteljskega semenišča.

Dunaj IV. Margarethenstr. 12. dn.

Pred dvema mesecema ste mi poslali Wertheimov šivalni stroj, imenovan „veliki Ringschiff št. 34“, ki ustreza vsem potrebam. Posebno pripomnim, da teče lahko, hitro in brez ropota. Hvala za naglo postrežbo in dobro okovarjeno pošiljatev. Delal sem že na kakih dvanajstih strojih, a noben mi ni tako ugajal, kakor Wertheimov „Ringschiff“.

V Seegu (Češko) meseca julija 1897.

Karol Rettinger, krojaški mojster.

Mestna hranilnica ljubljanska

obrestuje tudi nadalje hranilne uloge

po 4⁰/₀

2-3

brez odbitka novega rentnega davka.

NAZNANILO.**„Južno-štajerska hranilnica“
v Celju**

obrestuje hranilne vloge, kakor dosedaj tudi od novega leta 1898 naprej po 4 odstotke, ne da bi odtegovala rentni davek.

Nevzdignjene obresti pripisujejo se od vsakega prvega prosinca in prvega malega srpana h kapitalu.

6-6

Ravnateljstvo.

Vinograd

v dobrem stanju, lepa lega pri Sv. Urbanu pri Mariboru, 4 orale vinograda, 1 oral lesa in mal sadunosnik, z lepim poslopjem za letovišče sposobnim, je pod ugodnimi pogoji na prodaj. Več se izve pri upravništvu „Slov. Gosp.“ 1

V najem

se da od 1. maja na Koroški cesti v Mariboru hiša z dvema sobama, kuhinjo, podstrešno sobo in vrtom, ki meri blizu 700 kvad. sež.; tudi so pri hiši hlevi za jedno kravo in svinje. Več se izve v Tiskarni sv. Cirila. 2-2

Čebelnovoščene sveče,

lepo izdelane, dobro obležane, prodaja v vsakej velikosti in številu

Jožef Dufek,

svečar v Mariboru, Viktringhofgasse št. 5.

Cenik na zahtevo zastoj. 8-8

Lep izvrsten harmonij

prodaja za dober kup Ivan Stanjko, župnik v Tinjah. 2-2

Pobarvani karbolinej.

Ta preparat varuje les pred trohno in glivami, in pred drugimi škodljivimi vremenskimi upljivi.

Pobarvani karbolinej je boljši od oljnatih barv, več izda, nego imenovane barve in je zato ceneji. Enkrat namazati s pobarvanim karbolinejem zadostuje, med tem, ko je potreba dva- do trikrat namazati z oljnatimi barvami.

1kg pobarvanega karbolineja zadostuje, da z njim nabarvaš 4 do 6 m², in v kakih 6 urah se barva že toliko posuši, da ji dež več ne škoduje. Karbolinej se dobi že tako pripravljen, da z njim lahko barva vsak delavec.

Na pogled in izbiro pošljemo po želji 12 najnavadnejših barv: svitlorudečo, temnorudečo, svitlorjavo, črno, belkasto, žolto, svitlosivo, srebrnosivo, svitlozeleno, temnozeleno, modro in škrljnatosivo.

Mihael Barthel in drug.

Dunaj, X. Keplergasse št. 20.

Pravi trpotčev sok je jedino oni, kateri se pripravljajo v lekarni k Zrinjskemu, H. Brodjovin, Zagreb, Zrinjski trg št. 20.

Trpotčev sok nepresežno deluje pri vseh prehlajenjih dušnih organov, ter je najboljšo sredstvo za prsni katar, kašelj, prsobil, hripavost in vratnobil. Tudi zastarani kašelj se s tem zdravilom v najkrajšem času da odpraviti; bolniki dobijo tek za jelo, lahko spijo in na ta način hitro okrevaljo. Izmed mnogih zahval spominjam tukaj samo ono:

„Velecenjeni gospod lekarnik!

Pošljite mi še tri steklenice Vašega izvrstno delajočega trpotčevega soka; potrebujem jih za svoje poznanke. Jaz sem od dveh steklenic odnesnosnega kašlja popolnoma ozdravel. Hvala Vam. Priporočil bodem ta zdravilni sok vsem prsobilnim. S poštovanjem — Rudolf Ausim. Na Dunaji, 20. marca 1897.“

Pazi naj se torej, da je na vsaki steklenici varstvena znamka t. j. slika bana Nikole Zrinjskega, kajti samo oni je pravi trpotčev sok, kateri to varstveno znamko nosi. — Cena steklenici s točnim opisom je 75 kr. — Razpošilja se vsaki dan s pošto na vsa mesta in sicer proti predplačilu (priračunavši 20 kr. za zametek) ali pa po poštne povzetju. — Ceniki raznovrstnih domačih preskušanih zdravil razpošiljajo se na zahtevo zastoj in poštne prosto. Lekarna k Zrinjskemu, H. Brodjovin, Zagreb, Zrinjski trg št. 20.

J. N. Peteršič, Ptuj,

nasproti veliki vojašnici

(Ungarthorgasse št. 6 zraven pošte),
trgovina knjig, papirja, galanterijskega in norimberškega blaga, pisalnega in risalnega orodja,

priporoča p. n. pisarnam, čast. duhovščini, g. učiteljem, slav. občinam, slav. krajn. šol. svetom, slav. društvom, kakor vsem gg. trgovcem in slav. občinstvu svojo novo veliko zalogo vsakovrstnega papirja za pisarne, pisma, risanje in zavijanje, raznovrstno barvanega svilnatega papirja (za cvetlice), za vezanje knjig itd.,

zalogo raznih sedaj novo vpeljanih pisank in risank, dobrih svinčnikov, kakor angleških peres.

Nadalje priporočam zavitke za pisma raznih velikosti in barv, peresnike, črnilo, tablice, črtalnice, radirke, krede, gobice, pušice in skatlje za peresnike, torbice, knjižice za beležke, trgovske knjige, pečatni vosek itd. po najnižjih cenah,

posebno lep izbor papirja in zavitkov v mapah in elegantnih skatljah (kasetah),

najbolje strune za citre, gosli, kitare in tamburice, velik izbor tintnikov, albumov in okvirov za fotografije, spominice, žepne nože, mošnjice za denar, vsakovrstne pipe, izprehodne palice in vseh drugih v galanterijo spadajočih predmetov.

Nadejaje se, da me bode slav. občinstvo v mojem novem povzetju vsestransko podpiralo, beleži z velepoštovanjem

4

Gornji.

Ptujskim in celjskim Slovencem!

Posamezne številke „Slov. Gospodarja“

se po 5 novcev dobijo

na Ptuj

v Celju

pri g. J. N. Petersiču, (Ungarthorgasse št. 6.)

pri g. Emi Willing, (Gospeske ulice št. 28.)

Oglas

o poduku viničarjev.

Da bi se viničarji bolj temeljito izurili v obdelovanju ameriškega trsa, sklenil je štajarski deželni odbor tudi v letu 1898. in sicer počenski od 1. marcija do konca novembra 1898. viničarsko podučevanje ustanoviti.

Omenjeni viničarski poduki bodo se obhajali v sledečih krajih:

1. V Mariboru v deželni vinorejski šoli;
2. V Lipnici v deželnem vinogradnem posestvu;
3. V Borlu niže Ptuja na deželnem vinogradnem zasadu.

V Mariboru se bo sprejelo letos dvanajst posestniških ali viničarskih sinov, v Lipnici 20 in v Borlu tudi 20, ki dobijo ondi: prosto stanovanje, vso hrano, in vrh tega 4 gl. na mesec.

Viničarji se pri teh podukih v prvi vrsti imajo praktično izuriti, na teoretično izobraženje oziralo ho se samo le toliko, kar je pri novih zasadih znati najpotrebnejše. Po dokončanem tečaju dobijo obiskovalci spričevalo sposobnosti.

Sprejemni pogoji so sledeči: Dokazati se ima 1. dovršeno 17. leto starosti; 2. neomadeževanost dosedanjega življenja; 3. prositelji morajo se obvezati od početka meseca sušca do konca novembra 1898 neprestano v tečaju ostati in podvreči se vsem za izobrazbo namenjenim uredbam deželnih organov. Dotične prošnje brez koleka, pošljejo se naj saj do 15. februarja 1898. deželnemu odboru.

V Gradcu, meseca januarja 1898.

2-2

Štaj. deželni odbor.

Da bodo Vaše
GOSTIJE
pošteno-vesele,
kupite si za 17 kr.
za to jako primerno knjižico
„Ženitovanje“,
spisal Lovro Stepišnik.
Znesek se naj pošlje v markah.
Knjižico prodaje
Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Ivan Fras,

gostilničar in mesar pri Sv. Andreju,
v Leskovcu pri Ptuj, prodaja po
nizki ceni svojo

gostilnico št. 2.,

ki ima štiri velike sobe, kuhinjo, dve
kleti, ledenico, dve stranišči, hodnik, vod-
njak, mesnico, dva svinjaka, velik vrt,
ograjen s sadonosnimi cepikami in trav-
nik, kateri se na leto trikrat kosi. Vrh
tega prodam hišo, št. 17, ki ima sobo,
prodajalnico, skladišče in kuhinjo. Zra-
ven se nahaja tudi konjski hlev. Vsa ta
poslopja so blizu farne cerkve in spo-
sobna za živahno trgovino. Prodajo se le
zavoljo boleznim. — Več o pogojih pove
lastnik. 1-3

Priletan človek,

vešč slovenskega in nemškega jezika v
besedi in pisavi, dobro izurjen v kmetij-
stvu, sadje- in vinoreji, tudi z ameriškim
trajem, želi nastopiti kako primerno, če
tudi ceno službo. Več se pove v tiskarni
sv. Cirila. 1-2

Stotisočero
družin vsak dan
posebno
rado pije

**Kathreiner-
Kneippovo sladno kavo**

Prosta zdravju škodljivih snovij bobove kave ima edino
Kathreiner-Kneippova sladna kava te dišavo in prijetni ukus. Ker
pospešuje tek in je lahko prebavljiva, se Kathreiner-Kneippova
sladna kava izkazuje že leta jednako dobro za odrasle in
otroke. Z ozirom na zdravje in varčnost bi pristno „Kathreiner-
jeve“ kave ne smelo nedostajati v nobenem gospodinjstvu.

Svari se pred ničvrednimi ponaredbami.

0 pustu 1898

se priporoča tiskarna sv. Cirila v Mariboru za napravo

vabil, vstopnic * * * vspeledov, plesnih redov

in izdelovanje okusnih

zaročnih kart in poročnih naznanil

zagotavlja najboljšo postrežbo in najnižjo ceno.

Potem

LEPAKE DIPLOME